

Yksityissektorin edunvalvonnalliset päivät 11.-12.11

Teija Korhonen
Asiantuntija

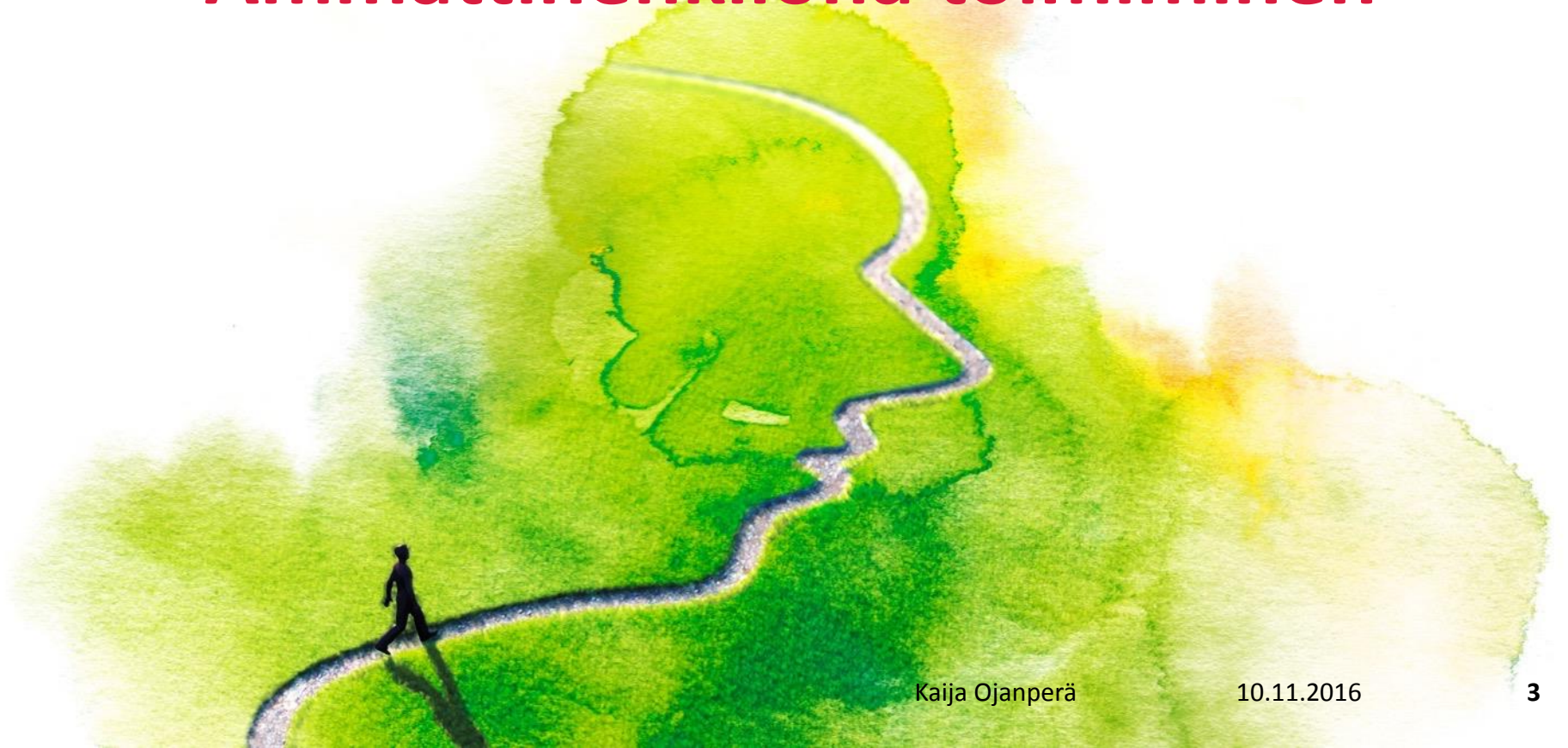

Mitä minun pitäisi tietää näistä?

- Ammattihenkilönä toimiminen
- Työnjakokysymykset ja tehtäväsiirrot
- Omavalvontasuunnitelma
- Ilmoitusvelvollisuus vai ilmoitusoikeus
- Kanteluprosessi; milloin ja miten?
- Lääkehoidon vastuukysymykset

Ammattihenkilönä toimiminen

Toimintaa ohjaavat lait

- Laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä 1994/559
- Laki sosiaalihuollon ammattihenkilöistä 817/2015
- Laki potilaan asemasta ja oikeuksista 1992/785
- Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista 2000/812
- Laki yksityisestä terveydenhuollosta 1990/152
- Laki yksityisistä sosiaalipalveluista 922/2011

Laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä (559/94)

Lain tarkoitus

- Edistää potilasturvallisuutta sekä terveydenhuollon palvelujen laatua
 - 1) varmistamalla, että terveydenhuollon ammattihenkilöllä on ammattitoiminnan edellyttämä **koulutus, pätevyys ja valmiudet**,
 - 2) järjestämällä ammattihenkilöiden **valvonta**
 - 3) sekä helpottamalla ammattihenkilöiden **joustavaa käyttöä**

Terveydenhuollon ammattihenkilö

- Laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä 559/1994
 - Ammatinharjoittamisoikeuden = laillistettu ammattihenkilö
 - Henkilö, joka saa oikeuden käyttää asetuksella säädettyä terveydenhuollon ammattihenkilön ammattinimikettä = nimikesuojattu ammattihenkilö
- Valvira myöntää **hakemuksesta** oikeutta harjoittaa ammattia Suomessa tai oikeutta käyttää nimikesuojattua ammattinimikettä
- Laillistetun ammattihenkilön tehtävässä voi toimia vain kyseiseen ammattiin koulutettu
- Nimikesuojatun ammattihenkilön tehtävässä voi toimia muukin henkilö, jonka pätevyyden työnantaja arvioi riittäväksi

Terveydenhuollon ammattihenkilön yleiset velvollisuudet

- **Ammattieettiset velvollisuudet (§15)**
 - sovellettava yleisesti hyväksytyjä ja kokemusperäisiä perusteltuja menettelytapoja koulutuksensa mukaisesti, jota hänen on pyrittävä jatkuvasti täydentämään
 - velvollisuus ottaa huomioon, mitä potilaan oikeuksista säädetään
 - tulee aina antaa kiireellisen hoidon tarpeessa olevalle apua
- **Salassapitovelvollisuus (§ 17)**
 - pidettävä salassa asemansa tai tehtävänsä perusteella tietoonsa saamat yksityisen tai perheen salaisuudet
 - Yksityissektorilla vaitiolovelvollisuudesta säädetään laki yksityisestä terveydenhuollosta (152/1990)
- **Täydennyskoulutusvelvollisuus (18)**
 - Velvollinen ylläpitämään ja kehittämään ammattitoimintaansa
 - Työnantajan velvollisuus on luoda osallistumisen edellytykset
 - Lääkehoitoon liittyvä koulutus ja näyttö (mm. LOVE-koulutus)
 - Potilasturvallisuuteen liittyvä koulutus

Kysymyksiä

- *Voiko lääketieteen opiskelija toimia tilapäisesti sairaanhoitajan tehtävässä?*
- *Saako sijaisena toimiva, lopputyötä vaille valmis sairaanhoitajaopiskelija tehdä itsenäisesti yövuoroja?*
- *Voiko sairaanhoitajaksi opiskeleva tehdä lähihoitajan sijaisuuksia?*

Laillistetun ammattihenkilön sijaisena toimiminen

- Opiskelija toimii **aina** johdon ja valvonnan alaisena
 - oltava ohjaaja, joka on oikeutettu itsenäisesti harjoittamaan kyseistä ammattia laillistettuna ammattihenkilönä.
- kaksi kolmasosaa **kyseiseen ammattiin** johtavista opinnoista
 - 140/180 op
 - Terveystenhoitajaksi, kättilöksi tai ensihoitajaksi opiskeleva voi tilapäisesti toimia sairaanhoitajan tehtävässä suoritettuaan kaksi kolmasosaa sairaanhoitajan koulutukseen kuuluvista opinnoista ja
 - tilapäisesti toimia terveydenhoitajan, kättilön tai ensihoitajan tehtävässä suoritettuaan kaksi kolmasosaa terveydenhoitajan, kättilön tai ensihoitajan koulutukseen kuuluvista opinnoistaan

Nimikesuojatun terveydenhuollon ammattihenkilön sijaisena toimiminen

- Nimikesuojattujen ammattihenkilöiden ammatissa voivat toimia muutkin henkilöt, joilla on *riittävä koulutus, kokemus ja ammattitaito*.
- Työnantaja arvioi!

Laki sosiaalihuollon ammattihenkilöistä 817/2015

- Edistää asiakasturvallisuutta sekä sosiaalihuollon asiakkaan oikeutta laadultaan hyvään sosiaalihuoltoon ja hyvään kohteluun:
 - 1) varmistamalla, että sosiaalihuollon ammattihenkilöllä on ammattitoiminnan edellyttämä koulutus, riittävä ammatillinen pätevyys ja ammattitoiminnan edellyttämät valmiudet sekä mahdollisuus kehittää ja ylläpitää ammattitaitoaan;
 - 2) edistämällä sosiaalihuollon ammattihenkilöiden yhteistyötä ja tarkoituksenmukaisen tehtävärakenteen muodostamista asiakkaiden palvelutarpeet huomioon ottaen;
 - 3) järjestämällä sosiaalihuollon ammattihenkilöiden ammattitoiminnan valvonta.
- HUOM: Terveystieteiden ja sosiaalihuollon lakien yhdistämisen paineet → SoTe- uudistus!

Sosiaalihuollon ammattihenkilö

- Laki sosiaalihuollon ammattihenkilöistä (817/2015)
 - Laki tuli voimaan 1.3.2016
 - Laillistettuja sosiaalihuollon ammattihenkilöitä sosiaalityöntekijä, sosionomi ja geronomi
 - Nimikesuojattuja sosiaalihuollon ammattihenkilöitä ainakin lähihoitaja
- Sosiaalihuollon ammattihenkilörekisteri otettiin käyttöön 1.8.2016 (Suosikki)

Ammattieettiset velvollisuudet

- Ammatillisen toiminnan päämääränä:
 - Sosiaalisen toimintakyvyn edistäminen
 - Yhdenvertaisuuden ja osallisuuden edistäminen
 - Syrjäytymisen ehkäiseminen
 - Hyvinvoinnin lisääminen
- Velvollisuutena on noudattaa ammattitoiminnassaan, mitä sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista sekä asiakastietojen käsittelystä säädetään

Työnjakokysymykset ja tehtäväsiirrot

Työnjaon lähtökohtana tulee olla laadukkaat palvelut

- Palveluiden on oltava **laadukkaita, turvallisia** ja **asianmukaisesti** toteutettuja (L1326/2010) ja potilailla on oikeus laadultaan hyvään terveyden- ja sairaanhoitoon (L785/1992).
- Terveydenhuollon yhteiset eettiset periaatteet korostavat **potilaan oikeutta hyvään hoitoon** ja kaikkien terveydenhuollon ammattihenkilöiden vastuuta sen toteuttamisessa (ETENE).
- Terveydenhuollon toiminnan tulee perustua näyttöön ja hyviin hoito- ja toimintakäytäntöihin.

Työnjaolla mielekkyyttä sote-työhön

- Järkevällä työnjaolla parannetaan ja ylläpidetään työhyvinvointia ja työviihtyvyyttä
- Tarjotaan mahdollisuuksia kehittyä ammatissa ja edetä urapoluilla
- Mielekkäällä työnjaolla on välillisesti vaikutusta myös henkilöstön työn **kuormittavuuteen, sairauspoissaolojen määrään** ja henkilöstön **vaihtuvuuteen**
- Samalla luodaan positiivista työilmapiiriä ja työnantajaimagoa, joka on vetovoimaisen työnantajan tunnusmerkkejä
- Sote-uudistus tarjoaa ainutlaatuisen mahdollisuuden kehittää uudenlaista, tarkoituksenmukaista työnjakoa ja tehtävänkuvia väestön parhaaksi

Vastuukysymykset

- Kukin terveydenhuollon ammattihenkilö on itse vastuussa siitä, mitä tekee tai mitä jättää tekemättä.
- Ammattihenkilön ei pidä tehdä tehtäviä, joita hän ei koe hallitsevansa ja osaavansa.
- Työnjaosta hyvä sopia kirjallisesti toimintayksiköissä.
- Asianmukainen kirjaaminen potilasasiakirjoihin on olennaisen tärkeää ammattihenkilön oikeusturvan kannalta.

Työnjaon kehittämisessä on sovittava

- Ennen uusien tehtävien vastaanottamista on tärkeää, että työyksikössä määritellään ja sovitaan yhdessä **kirjallisesti**:
 - ✓ Palkkaus
 - ✓ Siirrettävät tehtävät
 - ✓ Osaaminen ja sen varmistaminen
 - ✓ Tarvittava lisä- ja täydennyskoulutus
 - ✓ Konsultointimahdollisuudet

Oireen mukainen hoito ja rajattu lääkkeenmäärääminen

Lakimuutokset: L 433/2010 (1.7.2010)

- **Oireenmukainen hoito (23 a):**
 - Laillistettu th:n ammattihenkilö voi koulutuksensa, kokemuksensa ja tehtäväkuvansa mukaisesti aloittaa hoidon potilaan oireiden, käytettävissä olevien tietojen ja hoidontarpeen arvioinnin perusteella
- **Rajattu lääkkeenmäärääminen (23b §) edellyttää:**
 - *Palvelussuhdetta kuntaan tai kuntayhtymään*
 - *Tk:n vastaavan tai shp:n johtavan lääkärin kirjallinen määräys*
 - tehtävä, lääkkeet ja mahdolliset lääkkeen määräämiseen liittyvät rajoitukset
 - *Osaamisen varmistaminen*
 - Riittävä käytännön kokemus: viimeisten 5 v. ajalta vähintään 3 v. työkokemus alueelta, jossa tulee lääkkeitä määräämään
 - Valtioneuvoston asetuksella säädetty lisäkoulutus: 45 op; tautioppi, kl. lääketiede, kl. hoitotyö, farmakologia, reseptioppi
- **Asiantuntijaryhmän raportti 24.8.2016**
 - Laajentaminen julkiseen erikoissairaanhoidon?
 - Julkisen sektorin ostopalveluihin?

Oma-valvontasuunnitelma

Lainsäädäntö omavalvonnasta

- **Terveydenhuoltolaki 1326/2010**
 - Laatu ja potilasturvallisuus
- **Laki yksityisistä sosiaalipalveluista 922/2011**
 - Yksityisten sosiaalipalvelujen tuottajan on laadittava toiminnan asianmukaisuuden varmistamiseksi omavalvontasuunnitelma
- **Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalveluista 980/2012**
 - Toimintayksikössä järjestetään omavalvonta
- **Sosiaalihuoltolaki 1301/2014**
 - Sosiaalihuollon toimintayksikön tai muun toimintakokonaisuudesta vastaavan tahon
- **Laki yksityisestä terveydenhuollosta 152/1990**

- Omavalvonnalla tarkoitetaan palvelun tuottajan omatoimista laadun ja asiakasturvallisuuden varmistamista siten, että toiminnassa toteutuvat lainsäädännön, lupaehtojen ja palvelujen tuottajan itse omalle toiminnalle asettamat vaatimukset.
- Osa toimintayksikössä toteutettavaa laadunhallintaa ja perustuu riskien hallintaan
 - ennaltaehkäistä riskien toteutumisen ja reagoida havaittuihin kriittisiin työvaiheisiin tai kehittämistä vaativiin asioihin suunnitelmallisesti ja nopeasti
- Työkalu, jonka avulla voidaan kehittää ja seurata palvelujen laatua toimintayksiköiden päivittäisessä työssä.

Omavalvontasuunnitelma

- Laadittava johdon ja henkilökunnan yhteistyönä
- Toimintayksikkökohtainen omavalvontasuunnitelma on pidettävä julkisesti nähtävänä
- Valvira määräys 1/2014: Yksityisten sosiaalipalvelujen ja julkisten vanhuspalvelujen omavalvontasuunnitelman sisältöä, laatimista ja seuranta koskeva määräys

Ilmoitusvelvollisuus vai ilmoitusoikeus

Sosiaalihuoltolaki 1301/2014

Yhteydenotto sosiaalihuoltoon tuen tarpeen arvioimiseksi 35§

- Jos terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetussa laissa (559/1994) tarkoitettu terveydenhuollon ammattihenkilö, sosiaalikuraattori taikka sosiaalitoimen, opetustoimen, liikuntatoimen, lasten päivähoidon, pelastuslaitoksen, Hätäkeskuslaitoksen, Tullin, poliisin, Rikosseuraamuslaitoksen, työ- ja elinkeinoviranomaisen, Kansaneläkelaitoksen tai ulosottoviranomaisen palveluksessa oleva on tehtävässään saanut tietää henkilöstä, jonka sosiaalihuollon tarve on ilmeinen, hänen on ohjattava henkilö hakemaan sosiaalipalveluja tai henkilön antaessa suostumuksensa otettava yhteyttä kunnallisesta sosiaalihuollosta vastaavaan viranomaiseen, jotta tuen tarve arvioitaisiin.

- Jos suostumusta ei voida saada ja henkilö on ilmeisen kykenemätön vastaamaan omasta huolenpidostaan, terveydestään tai turvallisuudestaan, tai lapsen etu sitä välttämättä vaatii, on tehtävä ilmoitus sosiaalihuollon tarpeesta salassapitosäännösten estämättä viipymättä.
- Lastensuojeluilmoituksen ja ennakkollisen lastensuojeluilmoituksen tekemisestä säädetään lastensuojelulain 25 ja 25 c §:ssä. Jos ilmoitusvelvollinen henkilö on ottanut viipymättä yhteyttä sosiaalihuollosta vastaavaan viranomaiseen ja ilmoittanut yhteydenoton syyt, ei samojen tietojen perusteella tarvitse tehdä lastensuojeluilmoitusta.

48 § Henkilökunnan ilmoitusvelvollisuus

- Sosiaalihuollon henkilöstöön kuuluvan on toimittava siten, että asiakkaalle annettavat sosiaalipalvelut toteutetaan laadukkaasti.
- Edellä tarkoitetun henkilön on ilmoitettava viipymättä toiminnasta vastaavalle henkilölle, jos hän tehtävissään huomaa tai saa tietoonsa epäkohdan tai ilmeisen epäkohdan uhan asiakkaan sosiaalihuollon toteuttamisessa.
- Ilmoituksen vastaanottaneen henkilön on ilmoitettava asiasta kunnan sosiaalihuollon johtavalle viranhaltijalle.
- Ilmoitus voidaan tehdä salassapitosäännösten estämättä.

- Kunnan ja yksityisen palveluntuottajan on tiedotettava henkilöstölleen ilmoitusvelvollisuudesta ja sen käyttöön liittyvistä asioista. Ilmoitusvelvollisuuden toteuttamista koskevat menettelyohjeet on sisällytettävä 47 §:ssä tarkoitettuun omavalvontasuunnitelmaan. Ilmoituksen tehneeseen henkilöön ei saa kohdistaa kielteisiä vastatoimia ilmoituksen seurauksena.

49 § Toimenpiteet ilmoituksen johdosta

- Ilmoituksen vastaanottaneen henkilön tulee käynnistää toimet epäkohdan tai ilmeisen epäkohdan uhan poistamiseksi. Henkilön on ilmoitettava asiasta salassapitosäännösten estämättä aluehallintovirastolle, jos epäkohtaa tai ilmeisen epäkohdan uhkaa ei korjata viivytyksettä.
- Aluehallintovirasto tai Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voi antaa määräyksen epäkohdan poistamiseksi ja päättää sitä koskevista lisätoimenpiteistä siten kuin erikseen säädetään.

Kanteluprosessi; milloin ja miten?

Potilaan ja asiakkaan oikeudet

- Jos potilas tai sosiaalihuollon asiakas ei ole tyytyväinen saamaansa palveluun, hoitoon tai kohteluun, hän voi
 - tehdä muistutuksen toimintayksikön vastuuhenkilölle
 - tehdä kantelun valvovalle viranomaiselle.
- Sosiaalihuollossa asiakas voi lisäksi hakea muutosta saamaansa päätökseen.
- Potilasvahingosta voi hakea korvausta.

Laki yksityisistä sosiaalipalveluista

- Lain tarkoitus
 - on varmistaa, että yksityisiä sosiaalipalveluja käyttävän asiakkaan oikeus laadultaan hyviin sosiaalipalveluihin toteutuu.
- Toimintaedellytykset
 - Toimintayksikössä tulee olla **riittävät ja asianmukaiset toimitilat** ja varusteet sekä toiminnan edellyttämä henkilöstö. Toimitilojen tulee olla terveydellisiltä ja muilta olosuhteiltaan siellä annettavalle hoidolle, kasvatukselle ja muulle huolenpidolle sopiva.
 - **Henkilöstön lukumäärän** tulee olla riittävä palvelujen tarpeeseen ja asiakkaiden lukumäärään nähden. Henkilöstöltä vaadittavista kelpoisuuksista säädetään sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetussa laissa.

Laki yksityisistä sosiaalipalveluista

- Vastuu palvelujen laadusta
 - Yksityisten sosiaalipalvelujen on **perustuttava sopimukseen tai kunnan tekemään hallintopäätökseen** sekä sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetun lain 7 §:n mukaisesti laadittuun palvelu-, hoito-, huolto- tai kuntoutussuunnitelmaan taikka muuhun vastaavaan suunnitelmaan.
 - Yksityisten sosiaalipalvelujen **tuottaja vastaa** siitä, että 1 momentissa tarkoitetun sopimuksen, hallintopäätöksen ja suunnitelman perusteella asiakkaalle järjestettävä palvelukokonaisuus täyttää sille asetetut vaatimukset.
 - Toimintayksiköllä tulee olla **vastuuhenkilö**, joka vastaa siitä, että toimintayksikössä toteutettavat palvelut täyttävät niille asetetut vaatimukset.

Laki yksityisistä sosiaalipalveluista

- Ohjaus, neuvonta ja seuranta
 - **Valvontaviranomaisen on toteutettava** yksityisten sosiaalipalvelujen **valvontaa** ensisijaisesti antamalla palvelujen tuottamisessa tarpeellista ohjausta ja neuvontaa palvelujen tuottajalle sekä seuraamalla toiminnan kehitystä yhteistyössä palvelujen tuottajan kanssa.
- Tarkastusoikeus
 - Valvontaviranomainen **voi tarkastaa** palvelujen tuottajan toiminnan sekä toiminnan järjestämisessä käytettävät toimintayksiköt ja toimitilat silloin, kun tarkastuksen tekemiseen on perusteltu syy.
 - Valvira voi perustellusta syystä määrätä AVI:n tekemään tarkastuksen. Lupaviranomainen voi lisäksi **pyytää kunnan toimielintä** perustellusta syystä tarkastamaan toimintayksikön.

Laki yksityisistä sosiaalipalveluista

- 18 § Tarkastuksen toimittaminen
 - Tarkastus voidaan tehdä **ennalta ilmoittamatta**. Tarkastaja on päästettävä kaikkiin toimintayksikön tiloihin. Pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävät tilat voidaan kuitenkin tarkastaa ainoastaan, jos tarkastaminen on välttämätöntä asiakkaan aseman ja asianmukaisten palvelujen turvaamiseksi. Tarkastuksesta on pidettävä pöytäkirjaa.
 - Tarkastajalle on salassapitosäännösten estämättä **esitettävä kaikki hänen pyytämänsä asiakirjat**, jotka ovat välttämättömiä tarkastuksen toimittamiseksi. Lisäksi tarkastajalle on annettava maksutta hänen pyytämänsä jäljennökset tarkastuksen toimittamiseksi välttämättömistä asiakirjoista.
 - Tarkastajalla on **oikeus ottaa valokuvia** tarkastuksen aikana. Tarkastajan apuna voi olla tarkastuksen toteuttamiseksi tarpeellisia asiantuntijoita.

Laki yksityisistä sosiaalipalveluista

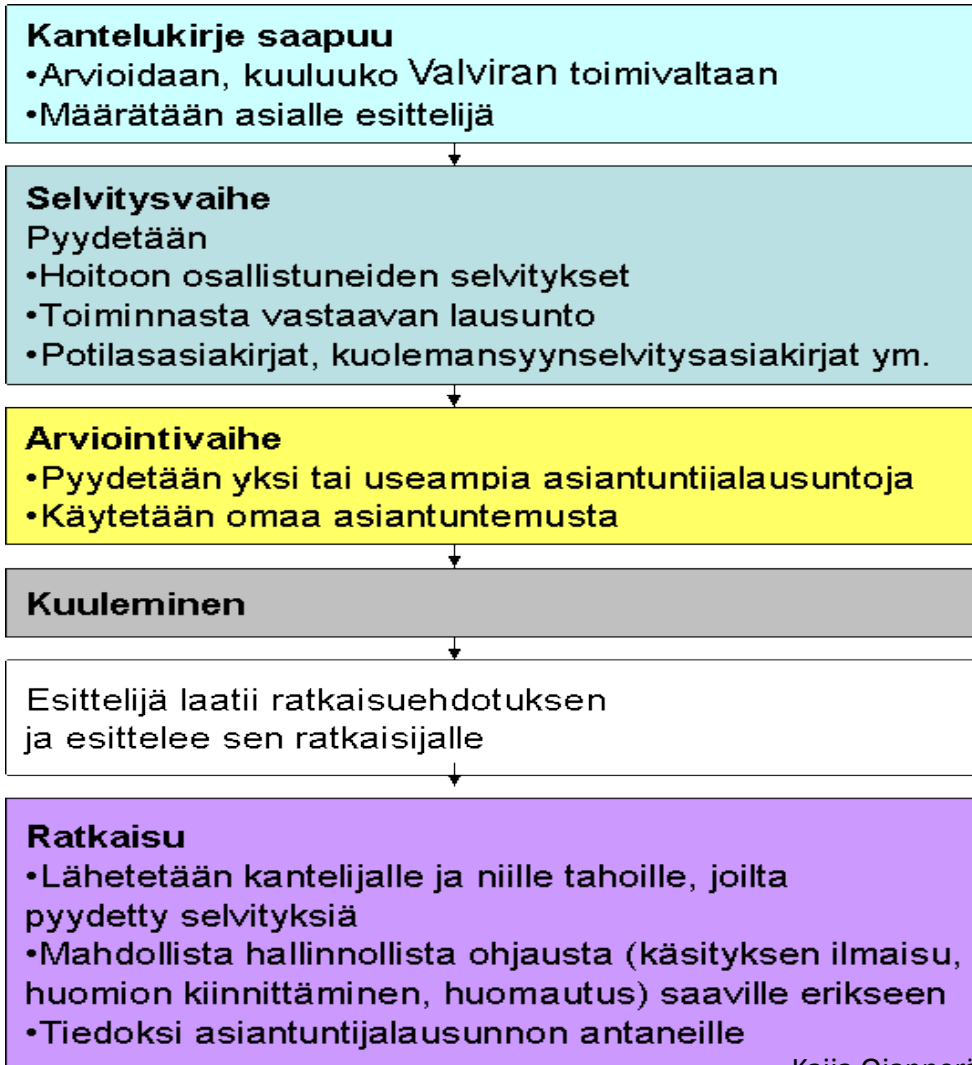
- 19 § Huomautus ja huomion kiinnittäminen
 - lupaviranomainen voi antaa palvelujen tuottajalle tai vastuuhenkilölle huomautuksen vastaisen toiminnan varalle tai kiinnittää huomiota toiminnan asianmukaiseen järjestämiseen ja hyvän hallintotavan noudattamiseen.
- 20 § Määräys puutteiden korjaamisesta
 - ei ole täyttänyt **ilmoitus- tai luvanhakuvelvollisuuttaan** tai jos sosiaalipalvelujen järjestämisessä tai toteuttamisessa havaitaan **asiakasturvallisuutta vaarantavia puutteita tai muita epäkohtia taikka toiminta on muutoin tämän lain vastaista**,
 - lupaviranomainen voi antaa määräyksen puutteiden korjaamisesta tai epäkohtien poistamisesta. Määräystä annettaessa on asetettava määräaika, jonka kuluessa tarpeelliset toimenpiteet on suoritettava.

Laki yksityisistä sosiaalipalveluista

- 21 § Toiminnan keskeyttäminen ja käyttökielto
 - Jos **asiakasturvallisuus** sitä edellyttää, lupaviranomainen voi kieltää toiminnan tai määrätä sen keskeytettäväksi taikka kieltää toimintayksikön, sen osan tai laitteen käytön välittömästi.
- 22 § Pakkokeinot määräyksen noudattamiseksi
 - sakon uhalla tai uhalla, että toiminta keskeytetään, taikka että toimintayksikön, sen osan tai laitteen käyttö kielletään.
- 23 § Luvan peruuttaminen
 - voi **peruuttaa** sosiaalipalvelujen tuottamiseen myöntämänsä luvan **osittain tai kokonaan**, jos toiminnassa on olennaisesti rikottu tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä. Luvan peruuttamisen edellytyksenä on lisäksi, että lupaviranomaisen **aikaisemmat huomautukset ja määräykset** eivät ole johtaneet toiminnassa esiintyneiden puutteiden korjaamiseen tai epäkohtien poistamiseen.

Kantelu aluehallintovirastolle tai Valviralle

- Kantelun voi tehdä, vaikka ei olisi tehnyt muistutusta hoitopaikkaan.
- Kantelu tehdään Valviralle silloin, jos epäillään, että on tapahtunut **hoitovirhe**, joka on **johtanut potilaan kuolemaan** tai vakavaan ja pysyvään vammautumiseen.
 - Muissa tapauksissa kantelu tehdään aluehallintovirastolle.
- AVI ja Valvira siirtävät kantelun sille viranomaiselle, jolle se kuuluu, ja ilmoittavat asiasta kantelun tekijälle.
- Kantelun avulla **ei voi muuttaa** lääkärin tekemää hoitopäätöstä, eikä sen avulla saa korvausta mahdollisesta hoitovirheestä

Ammattiosasto kantelun tekijänä

- Keskustelu työpaikalla
 - Esimies
 - Toiminnasta vastaava taho
- Yhteys valvovaan viranomaiseen (kunta, AVI, Valvira)
 - Kerättyä tietoa
 - Ammattiosaston nimissä

Kantelun seuraamukset toimipaikalle ja/tai ammattihenkilölle

- Jos kantelu on ollut aiheellinen,
 - Seurauksena voi olla terveydenhuollon ammattihenkilölle tai toimipaikalle (johtajalle) hallinnollista ohjausta. Sen tavoitteena on ohjata ammattihenkilöä tai toimipaikkaa toimimaan vastaisuudessa toisella tavalla. Hallinnollista ohjausta ovat:
 - huomautus
 - huomion kiinnittäminen
 - käsityksen ilmaiseminen

Terveydenhuollon ammattihenkilölle

- Valvira voi myös antaa terveydenhuollon ammattihenkilölle **kirjallisen varoituksen** tai **rajoittaa** hänen oikeuttaan harjoittaa ammattiaan. Terveydenhuollon ammattihenkilöltä voidaan myös **poistaa** kokonaan hänen oikeutensa ammattinsa harjoittamiseen.
 - Kantelut johtavat erittäin harvoin muuhun kuin hallinnolliseen ohjaukseen.
 - Ammatinharjoittamisoikeuden menetyksen tai rajoittamisen taustalla ovat tavallisimmin apteekkien, työnantajien tai viranomaisten Valviralle tekemät ilmoitukset siitä, että terveydenhuollon ammattihenkilön epäillään syyllistyneen epäasianmukaiseen toimintaan.

Seuraamukset toimintayksiköille

- Valvira ja aluehallintovirastot voivat antaa terveydenhuollon toimintayksiköille **määräyksen korjata** toiminnassa ilmenneet epäkohdat. Tarvittaessa määräystä voidaan tehostaa **sakon uhalla**. Valviralla on myös mahdollisuus **rajoittaa** laitoksen toimintaa, kunnes epäkohdat on korjattu. Valvira voi myös **kieltää** laitoksen toiminnan kokonaan.
- Suurin osa kanteluista **ei johda** seuraamuksiin

Turvallinen lääkehoito ja osaamisen varmistaminen

Turvallinen lääkehoito - Opas lääkehoitosuunnitelman tekemiseen sosiaali- ja terveydenhuollossa (2016)

- Tarkoitus
 - Yhtenäistää laadukkaan lääkehoidon toteuttamisen periaatteet
 - Selkeyttää lääkehoitoon liittyvä työnjako
 - Määrittää vähimmäisvaatimukset lääkehoitoa toteuttavissa yksiköissä
- Opas on tarkoitettu
 - Toimintayksiköiden johdolle ja lähiesimiehille
 - Jokaiselle lääkehoitoa työssään toteuttavalle sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaiselle
 - Ns. epätyypillisissä toimintaympäristöissä toimiville ammattilaisille, joiden työtehtäviin saattaa kuulua lääkehoidon osa -alueita
- Turvallinen lääkehoito –opas:
[https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/129969/URN ISBN 978-952-302-577-6.pdf?sequence=1](https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/129969/URN%20ISBN%20978-952-302-577-6.pdf?sequence=1)

Lääkehoitosuunnitelma

- Kaikkien lääkehoitoa toteuttavien sosiaali- ja terveydenhuollon yksiköiden tulee laatia lääkehoitosuunnitelma.
- Turvallinen lääkehoito -opas sisältää turvallisen lääkehoidon ja toimintayksiköiden lääkehoitosuunnitelmien vähimmäisvaatimukset.
- Toimintayksikön lääkehoitosuunnitelma on työyksiköiden lääkehoitosuunnitelmien perusta ja se velvoittaa yksikköjä.
- Työyksikön lääkehoitosuunnitelman laatiminen on moniammatillista, kaikkien lääkehoitoon osallistuvien ammattiryhmien yhteistyötä.
- Lääkehoitosuunnitelma päivitetään säännöllisesti ja aina kun työyksikön toiminta muuttuu.
- Esimies varmistaa, että koko henkilökunta tuntee muutokset.

Lääkehoitosuunnitelman sisältö

- Osa laatu- ja potilasturvallisuussuunnitelmaa (Terveysturvallisuuslaki §8)
- Perustuu potilaiden lääkehoidon riskien arviointiin
- Parantaa työyksikön lääkehoidon turvallisuutta
- Otettava huomioon henkilökunnan osaaminen
- Lääkehoitosuunnitelmassa kuvataan mm. yksikön lääkehoidon vaativuustaso ja tehtävät, lääkehuolto, osaamisvaatimukset, vastuut, velvollisuudet ja työnjako.
- Lääkehoitosuunnitelmaan sisällytetään lääkehoidon perehdytysuunnitelma ja seurantamenetelmä perehdytyksen toteutumisesta.

Lääkehoidon vastuut

- Lääkehoidon kokonaisuudesta vastaa vastaava lääkäri ja hyväksyy toimintayksikön lääkehoitosuunnitelman
- Terveystieteiden ammattihenkilö
 - toteuttaa lääkehoidon ohjeiden mukaisesti
- Sosiaalihuollon ammattihenkilö
 - toteuttaa lääkehoitoon liittyvän koulutuksen ja lääkehoitosuunnitelmassa mainittujen rajoitusten mukaisesti
- Opiskelija sijaisena
 - esimies arvioi valmiuden suhteessa yksikön lääkehoidon vaativuus

Lääkehoidon vastuut

- Jokainen lääkehoitoa toteuttava vastaa oman tehtävänsä toteuttamisesta ohjeiden mukaisesti
- Jokaisella vastuu myös osaamisestaan ja sen rajojen tunnistamisesta, lupiensa voimassa olosta ja työnsä kehittämistä
- Ohjaus ja opetus kuuluu kaikille (potilaat ja heidän läheisensä, opiskelijat, kollegat)
- Riskeihin puuttuminen kuuluu kaikille
- Vaaratapahtumien raportoinnin vastuut ja velvoitteet

Opiskelija ja lääkehoidon toteutus

- Sairaanhoidajaopiskelija
 - Vähintään 2/3 opinnoista suoritettuna (140 op)
 - Ei voi toteuttaa itsenäisesti laskimoon annettavaa lääke-, neste- tai verensiirtoa
- Lähihoitajaopiskelija
 - Pääsääntöisesti ei osallistu lääkehoidon toteutukseen
 - Jos yksikön toiminnan kannalta on tarkoituksenmukaista, voi LH-opiskelija antaa valmiiksi annosteltuja ja luonnollista tietä annettavia lääkkeitä
 - Työnantajan varmistettava osaaminen

Osaamisen varmistaminen

- Lääkehoidon toteutus perustuu osaamiseen
- Perehdytys (Työturvallisuuslaki 2002/738)
 - Perehdytysuunnitelmassa lääkehoidon osa-alueet
 - Esimies arvioi osaamisen tason perehdytyksen päätyttyä
- Lääkeluvan edellytys eri osa-alueita mittaavat kokeet ja näytöt
 - Teorian osaaminen – kirjallinen tai suullinen koe
 - Lääkkeiden annostelu – Lääkelaskennan kirjallinen koe tai osaamisen näyttö
 - Kliininen lääkehoito – Käytännön näyttö

Kysymys

Osastollamme työntekijät antavat toisilleen influenssarokotteen kansliassa, onko ok?

Kiitos!

